

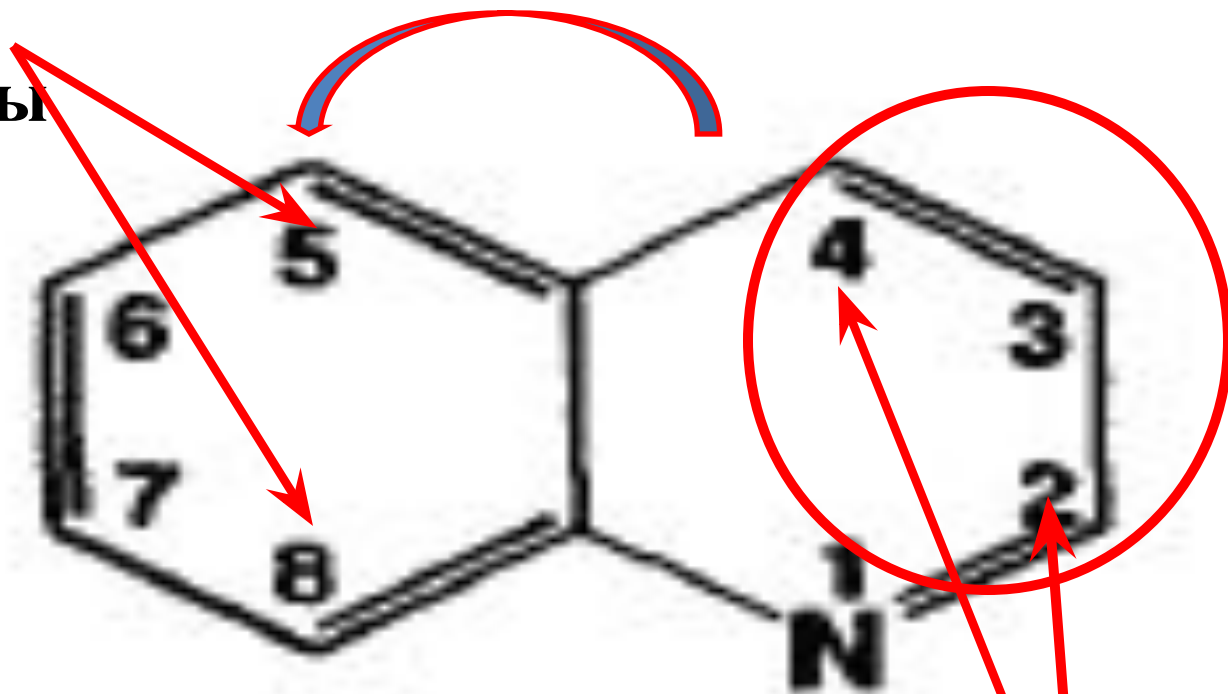
**8-жағдайда алмасқан хинолин
туындыларының дәрілік заттарын
талдау**

Жоспар:

- 1. Хинолин –биологиялық активті заттардың негізі. 8-Жағдайда алмасқан хинолин туындыларының дәрілік заттары. Қолданылуы.**
- 2. Физикалық және химиялық қасиеттері және талдау әдістері.**
- 3. Жеке химиялық қасиеттері және талдау әдістері.**

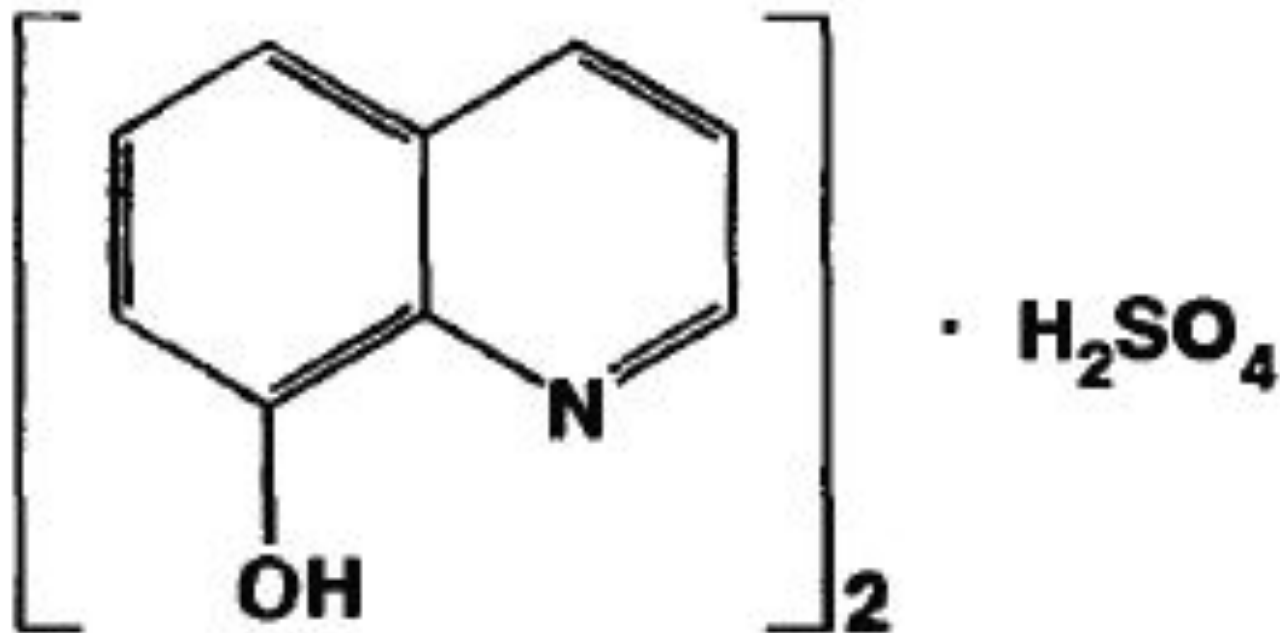
хинолин (бензопиридин)

Электрофильді
орынбасу
реакциялары

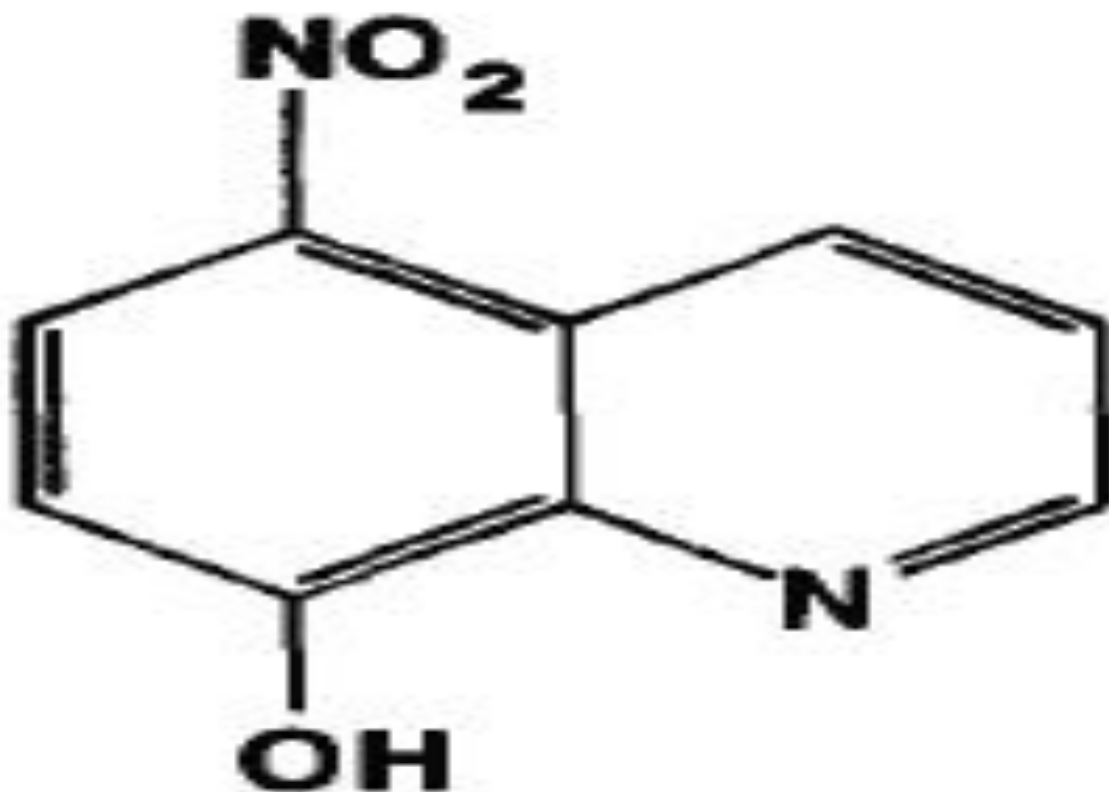
Нуклеофильді
орынбасу
реакциялары

Chinosolum

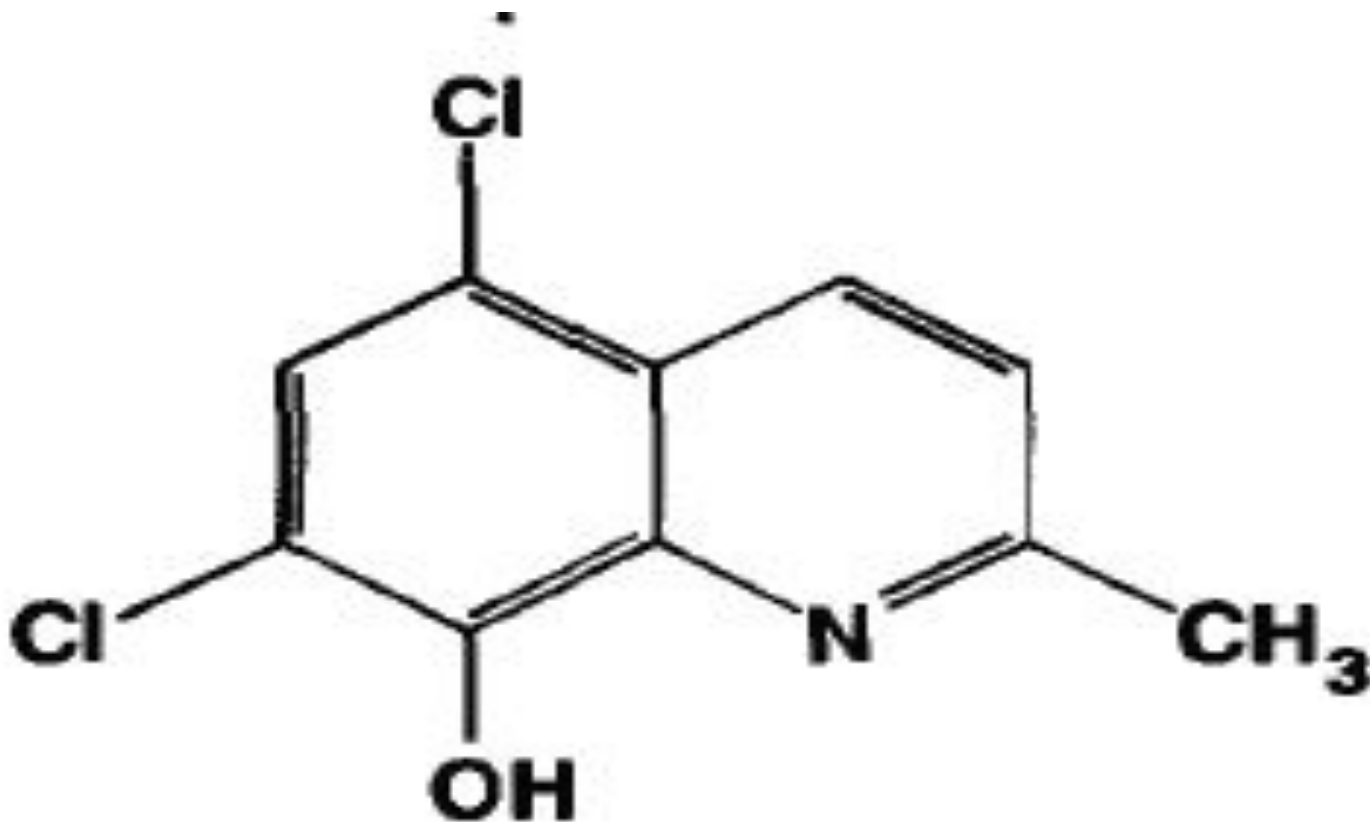
8-оксихинолин сульфаты

Nitroxoline (5-HOK)

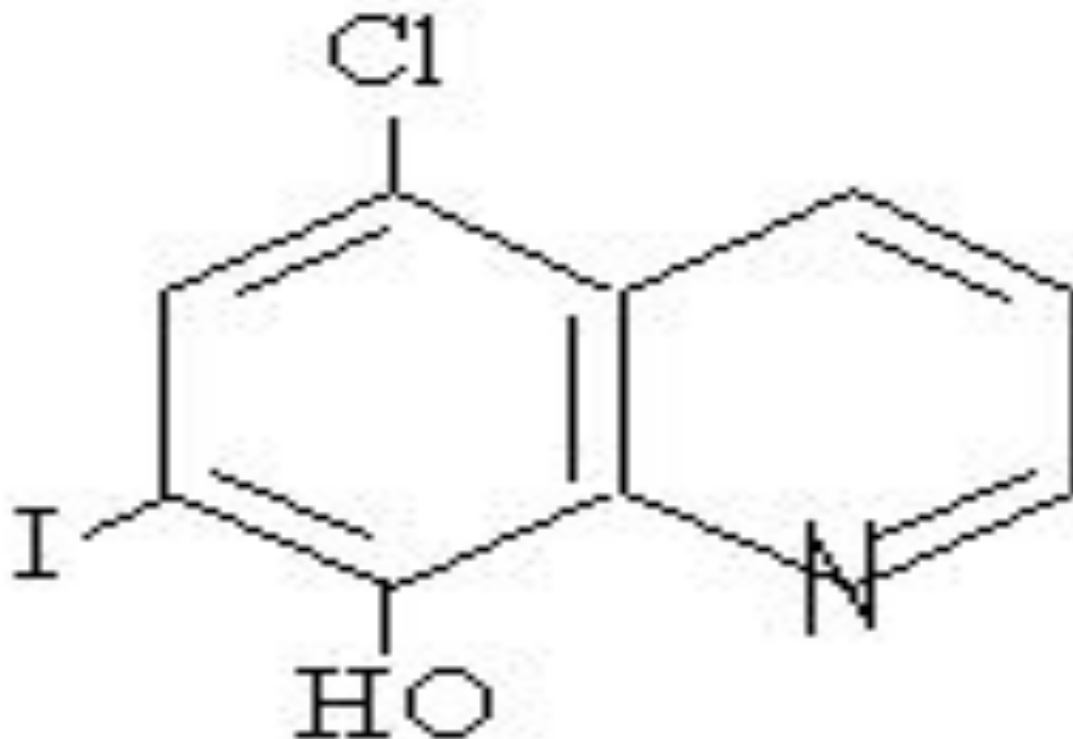
5-нитро-8 -оксихинолин

Chlorquinaldol

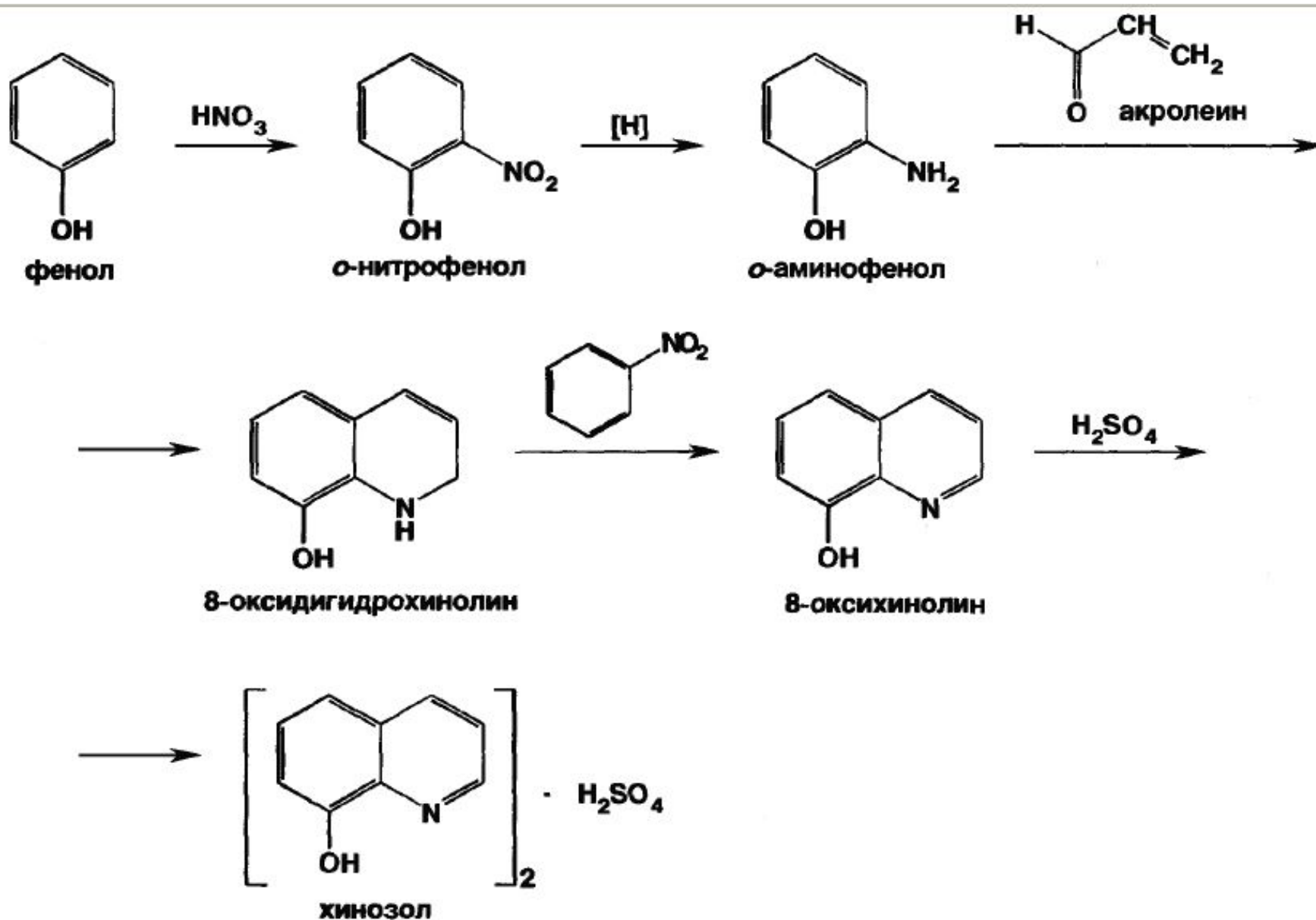
5,7- дихлор-2-метил-8-оксихинолин

Enteroseptolum

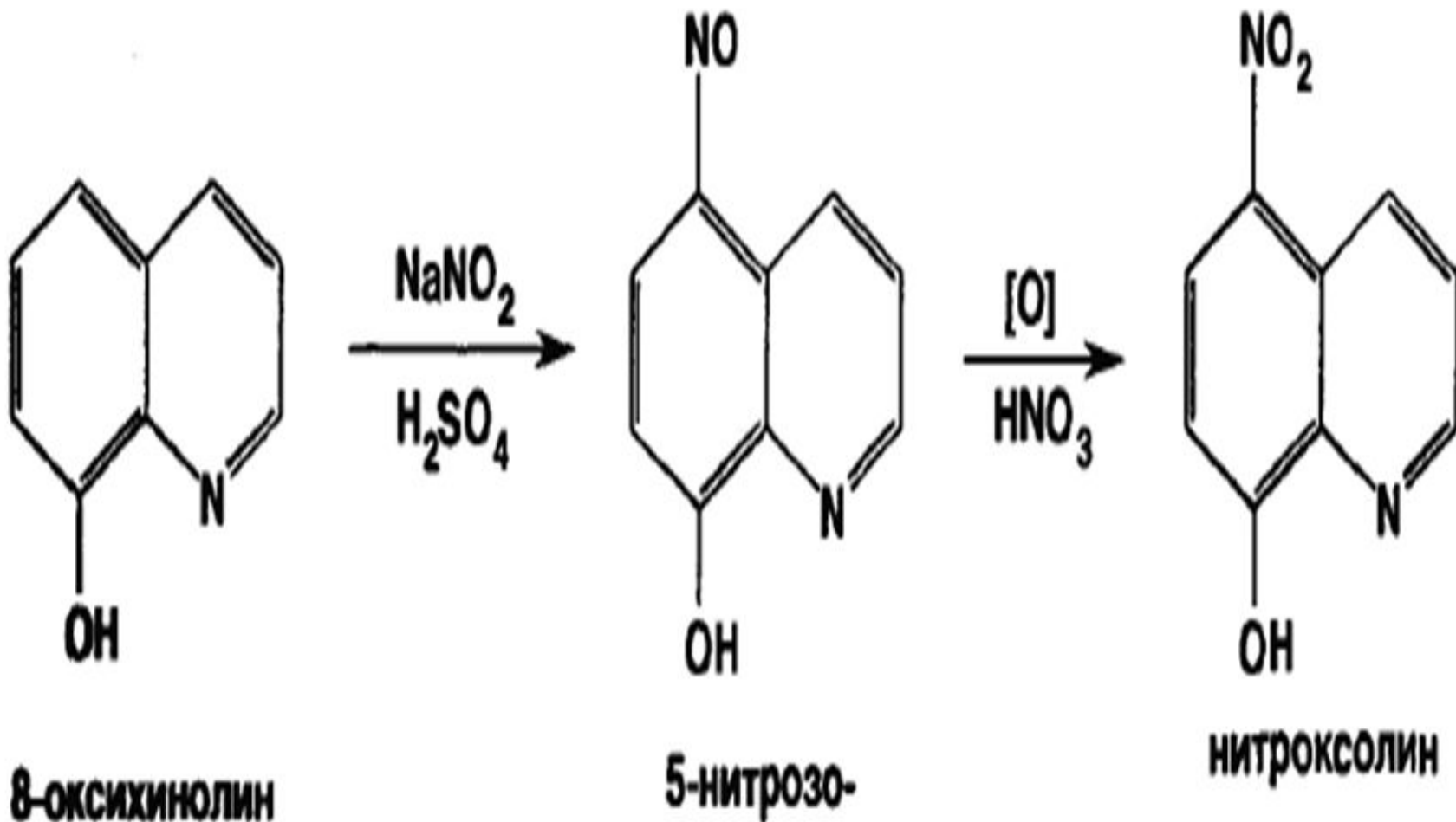

5-хлор-7-йод-8-оксихинолин

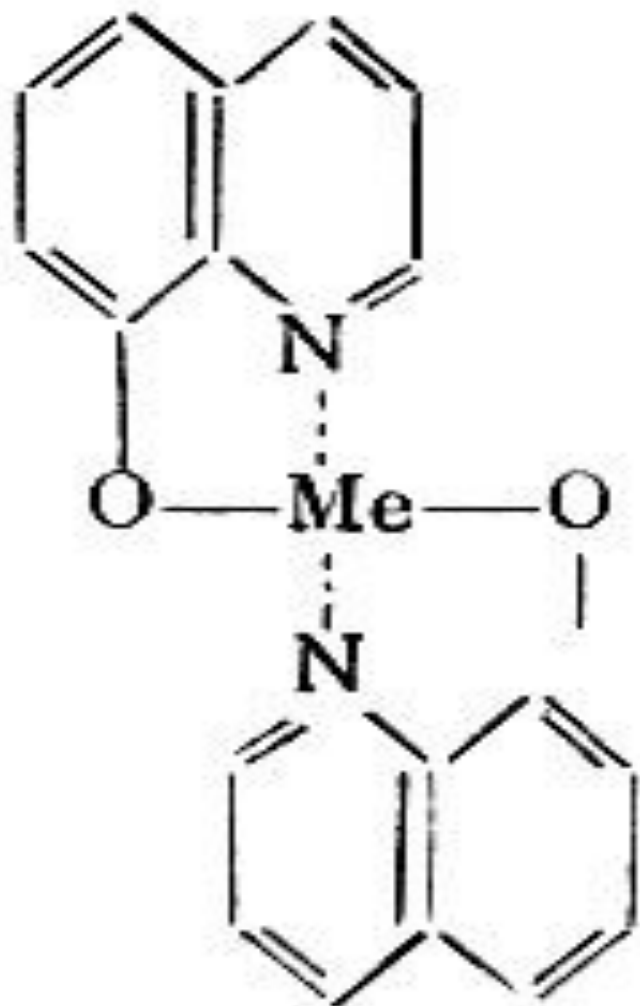
Хинозол синтезі

Нитроксолиннің синтезі

Микробқа қарсы механизм

Жасушаларда жүретін биохимиялық реакциялар үшін маңызы үлкен 8-оксихинолин металдармен комплексті қосылыстарды түзеді.

Металлдармен «Кене тәрізді » қосылыс түзу олардың биологиялық белсенділігін жояды.

ДЗ сипаттамасы

Хинозол	Нитроксилин	Энтеросептол
Лимонды-сарғыш, майда кристалды ұнтақ, өзгеше иісі бар.	Сары немесе сұрғылт-сары майда кристаллды ұнтақ, кейде жасыл түс жіберіледі.	Йодқа байланысты қарасұр түсті кристалды ұнтақ, иіссіз

Физикалық константалар

Хинозол	Нитроксолин	Энтеросептол
Т балқу 175-177° С	Т. балқу 178-182°С (ыдыраумен)	

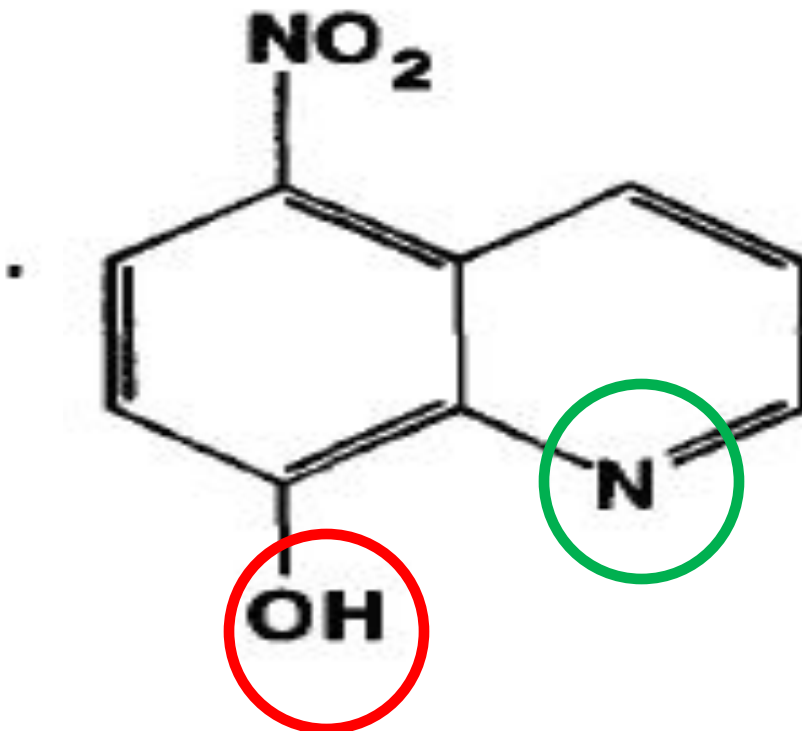
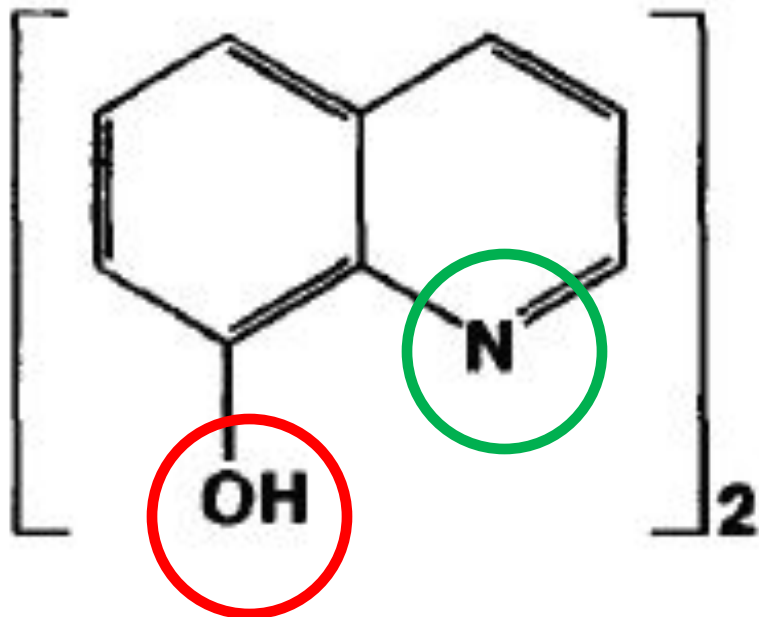
Ерігіштігі

Еріткіш	Хинозол	Нитроксолин	Энтеросептол
су	жеңіл ериді	іс жүзінде ерімейді	іс жүзінде ерімейді
этанол	жеңіл ериді	аз ериді	аз ериді
хлороформ	іс жүзінде ерімейді	орташа ериді	орташа ериді
эфир	іс жүзінде ерімейді	аз ериді	аз ериді

УК-спектрлері

Препарат	Еріткіш	λ max, нм
Хинозол	0,1 М р-р НСІ	220-270 нм аймақта: 252 ± 2 270-400 нм аймақта : 308 ± 2 320 ± 2 360 ± 2
Нитроксолин	Этанол-буферлі ерітінді, рН 9,18	220-500 нм аймақта : 249 ± 2 341 ± 2 $452,5 \pm 2$ Екі түрлі пигі: 228 ден 238 нм дейін 258 ден 268 нм дейін

Қышқылдық-негіздік қасиеттері

1.Қышқылдық қасиеттері

Түзілуі:

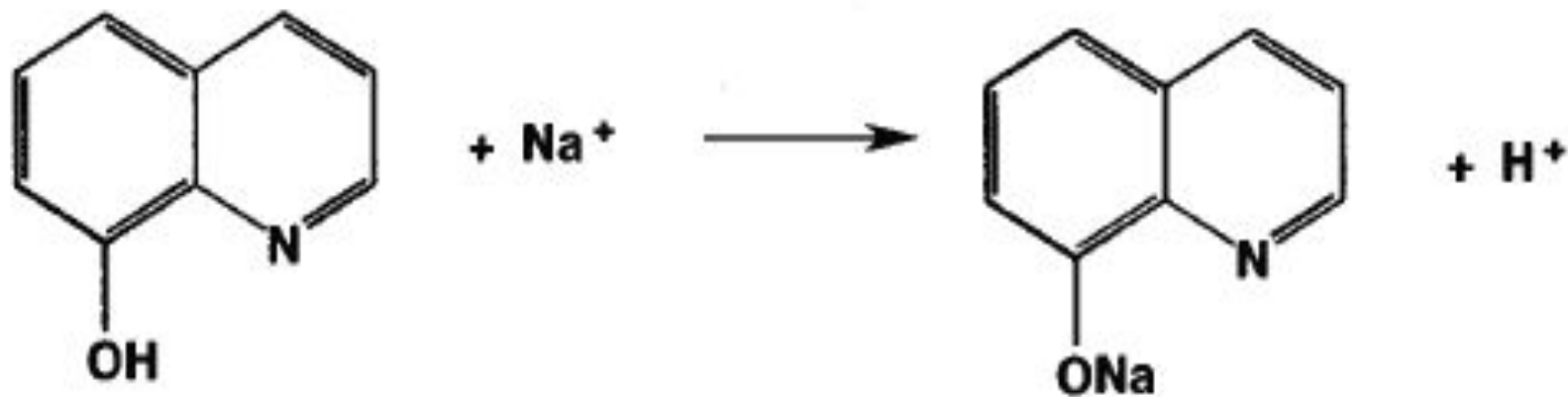
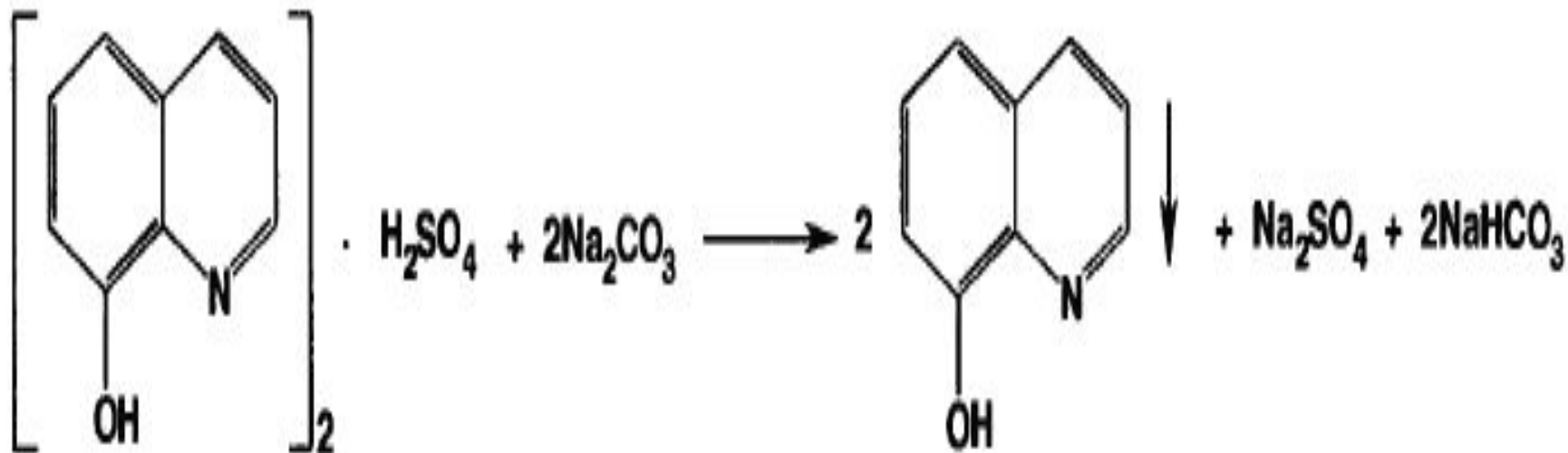
- ✓ азoқосылыстардың
- ✓ Индофенол бояғыштын
- ✓ Fe^{+3} , Mg^{+2} , Cu^{+2} металл иондарымен комплексті қосылыстардың

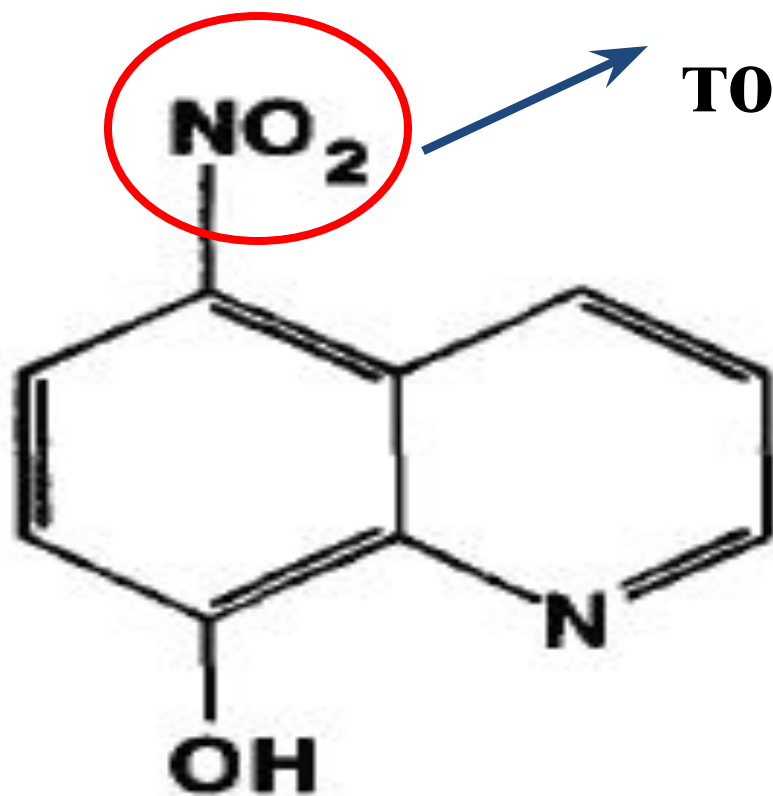
2. Негіздік қасиеттері

Жалпы алкалоидті реактивтермен

- Пикрин қышқылымен**
- Танин**
- Фосфорлы вольфрам қышқылымен**
- Драгендорф реактивімен**
- Вагнер реактивімен**
- Майер реактивімен**

Негіздерді тұндыру

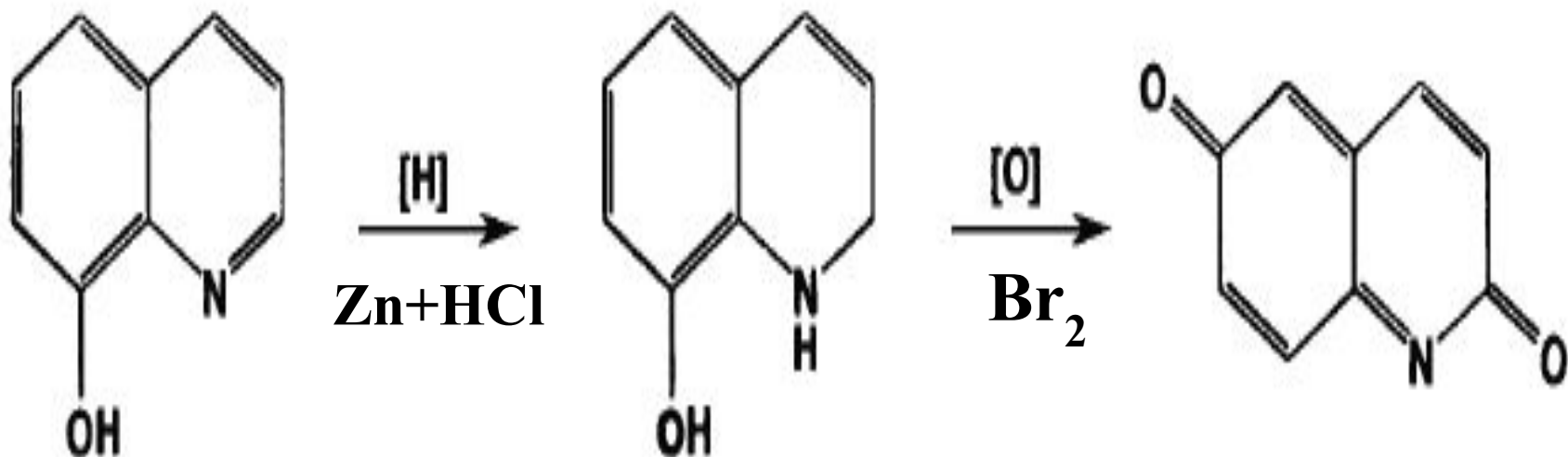
1. **NH₂** - дейін
тотықсыздандыру

Диазоттау және β-
нафтолдың сілтілік
ерітіндісімен
азоқосылыс түзу
реакциялары

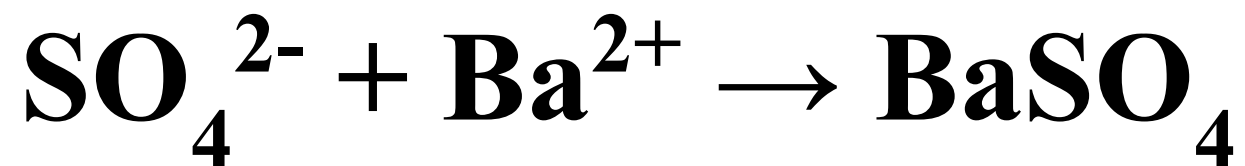
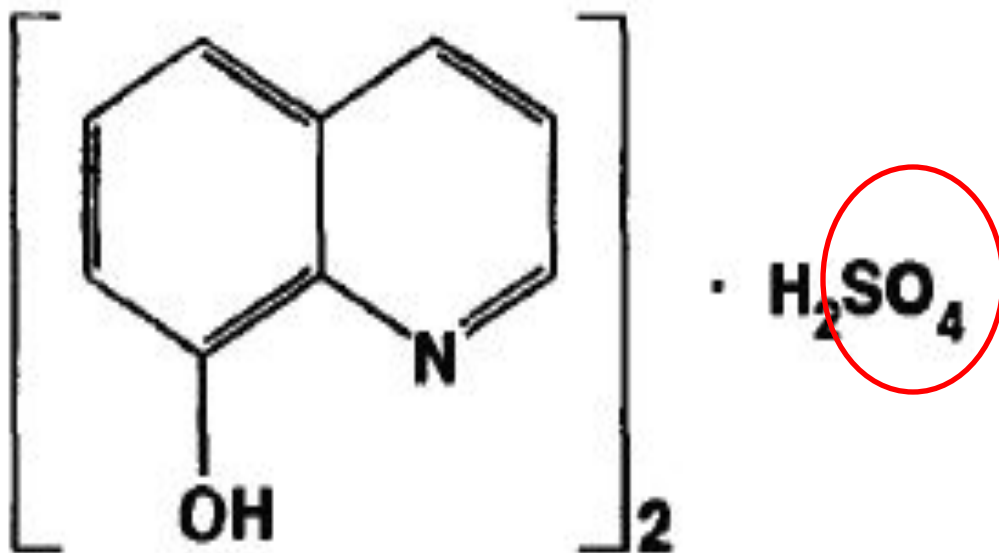
2. Дифениламинмен H₂SO₄ конц.
көк түс

3. NaOH ерітіндісімен ацитүздың түзілуі

Тотығу-тотықсыздану қасиеттері

Қызыл-күлгін түс

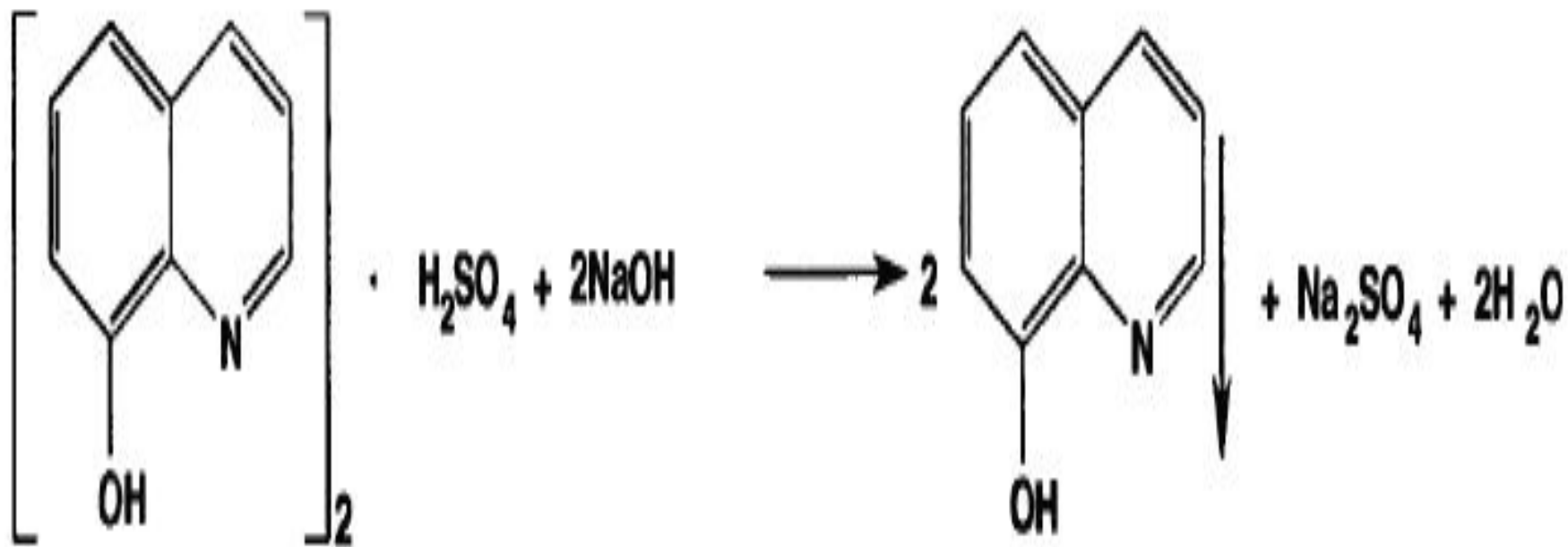

Тазалығы

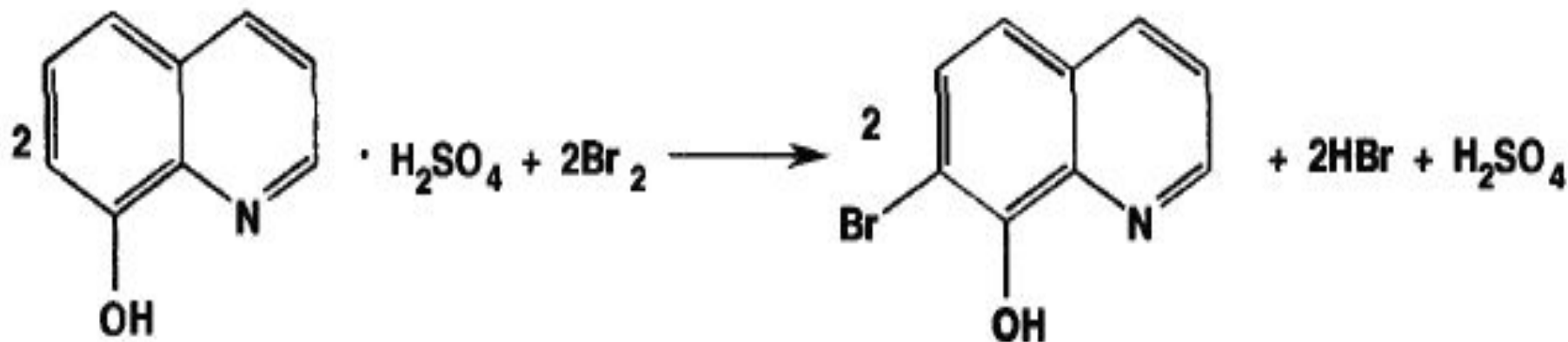
1. Қоспа (синтезінің аралық өнімі) – 5-нитрозо-8-оксихинолин – ЖҚХ
2. рН – 5% ер. 2.4 - 3.4

Сандық талдау

1. Нейтралдау. Алкалиметрия.

2. Броматометриялық әдіс

3. Сусыз титрлеу әдісі

Еріткіш- сірке ангидридi

Титрант - 0.1M HClO_4

Нитроксолин

Сусыз ортадағы нейтрализация

Еріткіш - диметилформамид

Титрант - 0.1М натрий метилаты

Қолданылуы

Антибактериальды дәрілік зат.

Хинозол – антисептикалық және сперматоцидті дәрілік зат (1:1000-1:2000 көлемінде сұйытылған ерітінді қолды дезинфекциялау үшін, шаю, спринцевания үшін қолданылады.

Хирургиялық аспаптарды дезинфекциялауға болмайды, себебі олар металлдармен ерімейтін қосылыстар түзеді.

Нитроксолин –микробқа қарсы және несеп жолдары инфекциясын емдеуде және алдын алуда қолданылады.

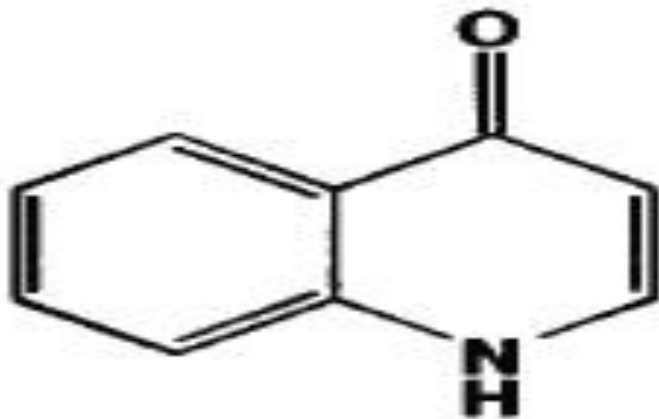
Энтеросептол – ішек инфекциясы ауруларын емдеуде антибактериальды, зендерге қарсы, антипротозойлы қасиет көрсетеді.

Сақталуы

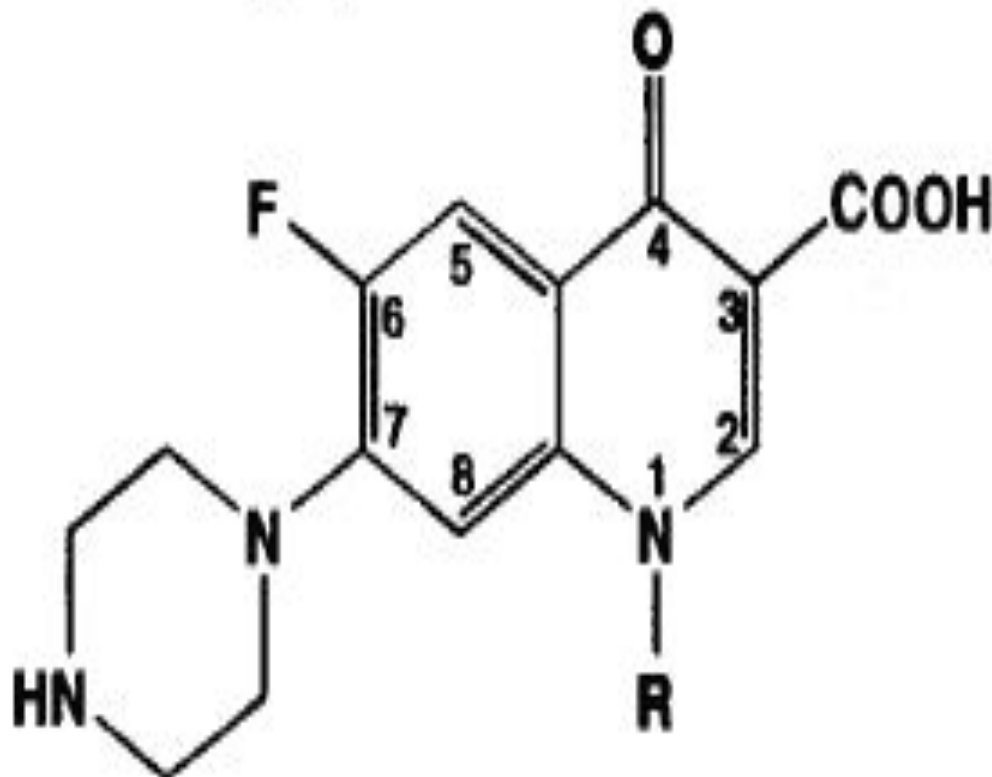
Нитроксилин – Б тізімі.

Қоңыр шыныларда, жарықтан тыс жерде сақтайды.

Фторхинолон туындылары

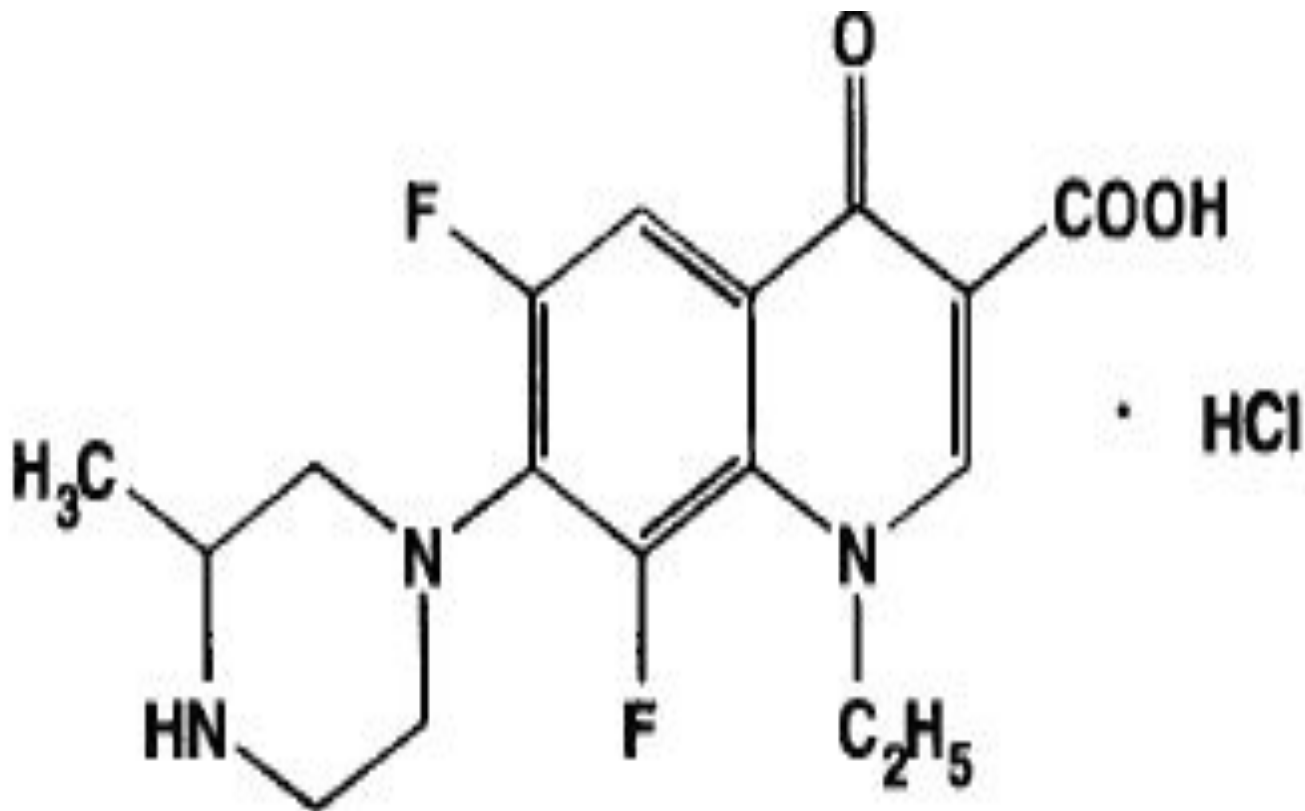

Хинолон-4

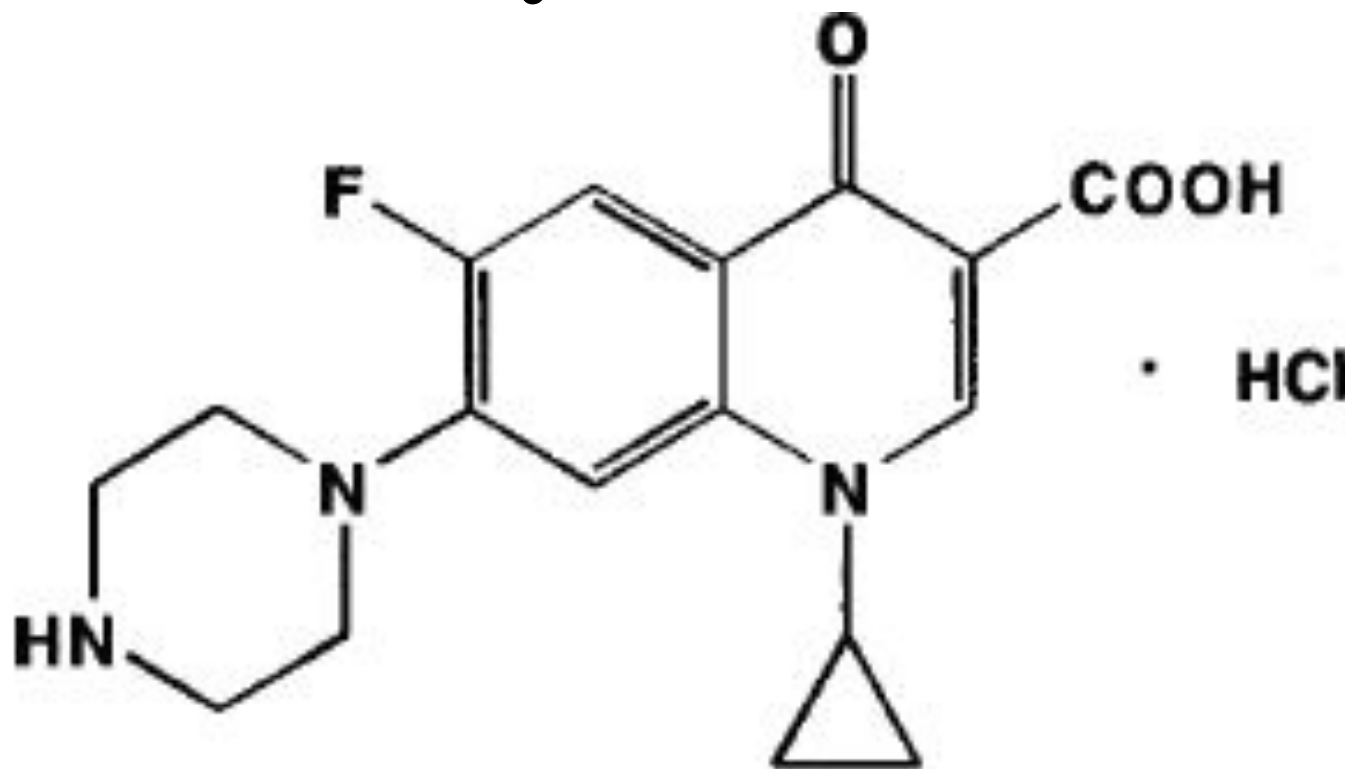
Фторхинолон

Lomefloxacin hydrochloride

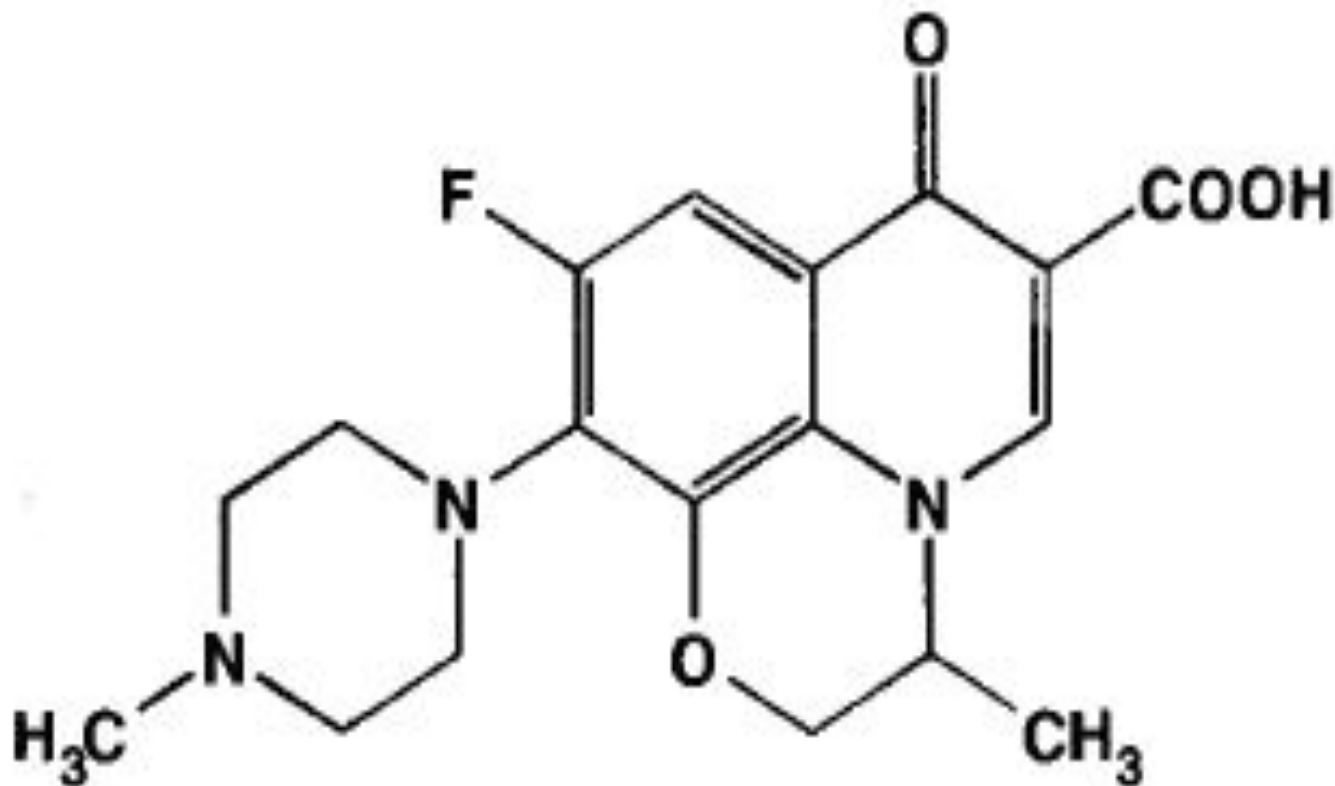
**1-этил- 6,8-дифтор-1,4-дигидро-7-(3-метил-1-
пиперазинил)-4-оксохинолинкарбон
қышқылының гидрохлориді**

Ciprofloxacin hydrochloride

1-циклопропил- 6-фтор-1,4-дигидро-4-оксо- (1-пиперазинил)– 3-хинолинкарбон гидрохлориді

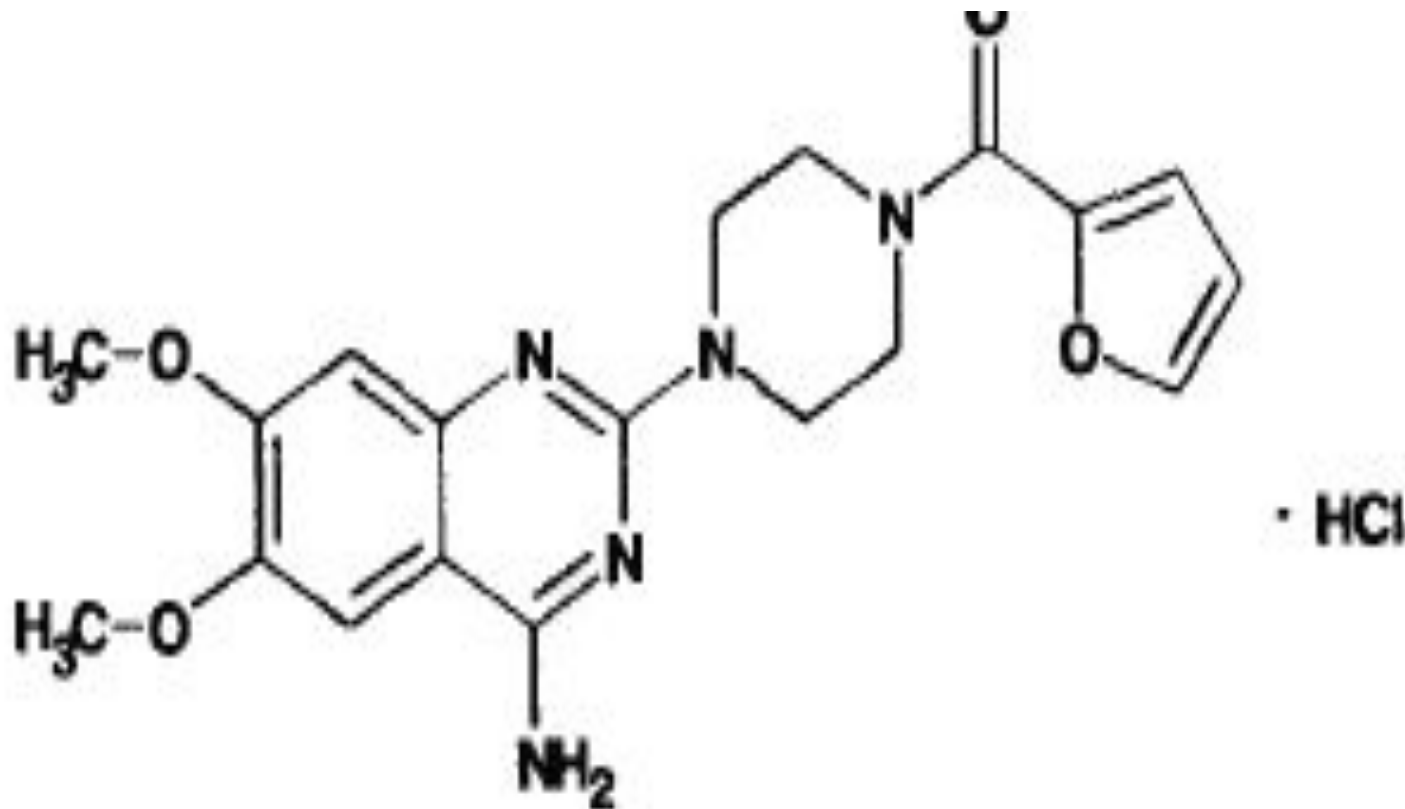
Ofloxacin

**9-фтор-2,3-дигидро-3-метил-10-(4-метил-1-
пиперазинил)— 7 оксо-7Н-пиридо-(1,2,3,-d,e)-1,4
бензоксазинкарбон қышқылы**

Хиназолин туындылары

Prazosin

2-(4-фурилпиперазил) -4 амино-6,7-диметоксихиназолин
гидрохлориді

Әдебиеттер негізгі:

- **Арыстанова Т.А. Общая фармацевтическая химия/Учебное пособие.- Эверо.-2013.-239 с.**
- **Арзамасцев А.П.. Фармацевтическая химия: учебное пособие, 3-е изд., испр.-М.:ГЭОТАР-Медиа.-2006.-640 с.**
- **Беликов В.Г. Фармацевтическая химия. В 2-х ч: учебное пособие, 4-е изд., перераб. и доп.-М.: МЕДпресс-информ.-2007.-624 с.**
- **Государственная фармакопея Республики Казахстан.-Алматы: Издательский дом «Жибек жолы».-2008.-Том 1.-592 с.**
- **Государственная фармакопея Республики Казахстан.- Алматы: Издательский дом «Жибек жолы».-2009.-Том 2.-804 с.**
- **Ордабаева С.К. Анализ лекарственных препаратов, производных ароматических соединений.-2012.-300 с.**

Қосымша:

- **Арыстанова Т.А., Арыстанов Ж.М. Инновационные технологии в фармацевтическом образовании: обучение и контроль. Учебно-методическое пособие. – Шымкент.-2012.- 175с.**